

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 628/2024-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **ETP Servis, s. r. o.**, Záhradnícka 30, Bratislava, zastúpenej MALICH advokátska kancelária, s.r.o., Dunajská 25, Bratislava, proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava IV č. k. B2-52C/36/2022-1027 z 30. júla 2024 takto

rozhodol:

Ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. októbra 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením o výške náhrady trov konania.

II.

2. Okresný súd uznesením nariadil neodkladné opatrenie, ktorým sťažovateľovi uložil, aby žalobcovi ako novému správcovi bytového domu previedol zostatok prostriedkov vlastníkov bytov (343 004,55 eur). Súčasne bolo sťažovateľovi uložených ďalších deväť povinností nepeňažného charakteru súvisiacich s ukončením správy bytového domu. Okresný súd zaviazal sťažovateľa nahradiť žalobcovi trovy konania. Na odvolanie sťažovateľa krajský súd uznesenie okresného súdu potvrdil a sťažovateľa zaviazal na náhradu trov odvolacieho konania.

3. O výške náhrady trov konania rozhodol vyšší súdny úradník mestského súdu uznesením, ktorým sťažovateľa zaviazal zaplatiť žalobcovi 8 359,26 eur. Tarifnú odmenu určil z tarifnej hodnoty 343 004,55 eur, a keďže sa konalo o ďalších deviatich nárokoch nepeňažnej povahy, tarifnú odmenu zvýšil podľa § 13 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky

č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

4. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol sudca mestského súdu ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením tak, že ju zamietol. Uviedol, že keďže šlo o neodkladné opatrenie, ktoré malo povahu rozhodnutia vo veci samej, mal žalobca nárok na náhradu trov konania za úkony právnej služby tak, ako by išlo úkony vo veci samej. K spojeniu vecí uviedol, že vzhľadom na to, že rozsah povinností podľa § 9 ods. 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“) je demonštratívny, žalobca mohol každý jeden nárok uplatniť zvlášť v samostatných konaniach. Pokiaľ išlo o povinnosť previesť finančné prostriedky vlastníkov bytov na žalobcu, súd poukázal na to, že keďže ide o peniazmi ocniteľný peňažný nárok, bolo nevyhnutné hodnotu tarifnej odmeny určiť podľa jeho výšky. Súd napokon uviedol, že na vec nemožno použiť sťažovateľom uvedené rozhodnutie ústavného súdu (II. ÚS 226/2012), pretože išlo o skutkovo odlišné konanie, ktorého predmetom bol budúci právny úkon.

III.

5. Podľa sťažovateľa predmetom konania bol spor o výkon a odovzdanie správy bytového domu, v ktorom mu bola uložená povinnosť odovzdať výkon správy bytového domu žalobcovi. Poukázal na to, že § 8a a § 9 zákona o vlastníctve bytov obsahuje viacero povinností súvisiacich s ukončením výkonu správy. Jednou je aj povinnosť odovzdať novému správcovi zostatok finančných prostriedkov vlastníkov bytov. Neodkladným opatrením uložená povinnosť previesť finančné prostriedky tak nepredstavovala povinnosť zaplatiť peňažnú čiastku, ale len splnenie jednej z povinností v súvislosti s ukončením správy bytového domu. Zdôraznil, že tieto peniaze nikdy neboli jeho majetkom a patria vlastníkom bytov. K navýšeniu tarifnej odmeny podľa § 13 ods. 3 vyhlášky namieta, že v skutočnosti k žiadnemu spojeniu vecí nedošlo. Všetky žalobcom uplatnené nároky vyplývajú z § 9 ods. 6 zákona o vlastníctve bytov a sú následkom skončenia výkonu správy. Nejde preto o samostatné nároky, ale len o bližšiu špecifikáciu jednej hmotnoprávnej povinnosti odovzdať správu bytového domu. Sťažovateľ v závere poukázal na to, že mestský súd sa nedostatočne vysporiadal s jeho argumentáciou.

6. Mestský súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že § 9 ods. 6 zákona o vlastníctve bytov je len demonštratívny výpočet povinností pri ukončení výkonu správy bytového domu a jeho účelom je zabezpečiť riadny výkon správy bytového domu novým správcom. V prípade nesplnenia povinnosti previesť správu bytového domu je na novom správcovi, aby si zvolil, ktorý čiastkový nárok bude uplatňovať voči predchádzajúcemu správcovi ako následok nesplnenia jeho povinnosti. Aj napriek tomu, že tieto čiastkové nároky súvisia s celkom zabezpečenia prevodu správy bytového domu, hmotnoprávne ide o samostatné nároky. Keďže si žalobca voči sťažovateľovi uplatnil aj peňažný nárok, súd pri určení výšky trov konania vychádzal z § 13 ods. 3 vyhlášky. Pokiaľ ide o povahu rozhodnutia, mestský súd uviedol, že nariadením neodkladného opatrenia sa rozhodlo vo veci samej, a preto výšku trov konania určil podľa 13a vyhlášky. Podľa súdu sú obe jeho rozhodnutia o výške trov riadne odôvodnené a správne, a preto je ústavná sťažnosť nedôvodná.

7. Žalobca, v konaní o ústavnej sťažnosti zúčastnená osoba, k ústavnej sťažnosti uviedol, že je nedôvodná, keďže sťažovateľ si voči nemu dlhodobo neplnil povinnosť previesť správu bytového domu. Pre určenie výšky trov konania podľa § 10 ods. 2 vyhlášky nie je rozhodujúce, kto je majiteľom peňažných prostriedkov, ale výlučne druh nároku, ktorý je predmetom súdneho konania. Preto nie je podstatné, komu patrili peniaze, keďže s nimi mohol disponovať iba sťažovateľ. Žalobca poukázal na nálezy ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 579/2021 a I. ÚS 84/2020, podľa ktorých pokiaľ je predmet konania peniazmi ocenený, potom sa táto čiastka považuje za základ pre tarifnú hodnotu. K použitiu § 9 ods. 6 zákona o vlastníctve bytov žalobca uviedol, že z neho nevyplýva jeden nárok na prevod správy domu, keďže ide o demonštratívny výpočet nárokov, z ktorých každý môže byť predmetom sporu. Žalobca je toho názoru, že nariadené neodkladné opatrenie má povahu rozhodnutia vo veci samej. Pokiaľ ide o povahu neodkladného opatrenia ako rozhodnutia vo veci samej, zúčastnená osoba poukázala na § 330 ods. 2 a § 336 ods. 1 Civilného sporového poriadku, a to že sťažovateľ bol poučený, že môže podať návrh na zrušenie neodkladného opatrenia a aj žalobu pre nedôvodnosť povinností uložených neodkladných opatrení. Tým mu bol vytvorený dostatočný priestor na ochranu jeho práv.

8. Sťažovateľ v reakcii na vyjadrenia mestského súdu a zúčastnenej osoby nad rámec argumentácie v ústavnej sťažnosti uviedol, že nešlo o spor o vydanie veci, ale osobitný spor upravený v zákone o vlastníctve bytov. Poukázal taktiež na to, že k zmene správy bytového domu došlo priamo zo zákona o vlastníctve bytov, a preto je neprípustné odvodzovať hodnotu zo sumy peňažných prostriedkov na správcovskom účte. Napokon uviedol, že neodkladné opatrenie vydané mestským súdom nemohlo konzumovať rozhodnutie vo veci samej.

IV.

9. Ústavná sťažnosť je neopodstatnená. Záver, ku ktorému mestský súd dospel, nemožno označiť za zjavne mylný alebo nedostatočne odôvodnený. To vylučuje porušenie ústavných práv sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Zrušiť rozhodnutie o trovách konania možno len výnimočne pri zistení extrémneho zásahu do základného práva (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011). I pri preskúmaní rozhodnutí o náhrade trov konania v civilnom spore možno vychádzať z toho, že protiústavné sú také rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Rovnako o takýto stav ide aj vtedy, ak závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

10. Zo znenia § 9 ods. 6 zákona o vlastníctve bytov je možné vyvodiť, že doterajší správca alebo spoločenstvo najneskôr v deň zániku zmluvy alebo v deň skončenia činnosti musia predložiť vlastníkom bytov a nebytových priestorov v dome správu o svojej činnosti týkajúcej sa tohto domu a previesť zostatok majetku vlastníkov na účtoch v banke na nový účet domu zriadený novým správcom alebo novým spoločenstvom. Doterajšie spoločenstvo alebo doterajší správca sú zároveň v rovnakej lehote povinní odovzdať novému správcovi, predsedovi založeného spoločenstva alebo na tento účel poverenému vlastníkovi bytu alebo nebytového priestoru v dome celú dokumentáciu týkajúcu sa správy domu, najmä dodávateľské zmluvy, pracovné zmluvy a poisťné zmluvy, účtovné doklady, technickú dokumentáciu domu, vyúčtovania úhrad za plnenia

a vyúčtovania fondu prevádzky, údržby a opráv, zápisnice a rozhodnutia vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, ako aj ďalšie dokumenty nevyhnutne potrebné na riadny výkon správy domu.

11. Ustanovenie druhej vety § 9 ods. 6 zákona o vlastníctve bytov svedčí o závere, že zákon demonštratívne určil nepeňažné povinnosti, ktoré musí doterajší správca alebo spoločenstvo splniť pri odovzdaní správy. Za primárne povinnosti pri skončení správy domu je však možné považovať povinnosť predložiť vlastníkom bytov v dome správu o svojej činnosti týkajúcej sa domu a previesť zostatok majetku vlastníkov na účtoch v banke na nový účet zriadený novým správcom alebo novým spoločenstvom. Ústavne udržateľný je tak právny názor mestského súdu o tom, že § 9 ods. 6 zákona o vlastníctve bytov predstavuje demonštratívny výpočet povinností, ktoré musí splniť doterajší správca voči novému správcovi. Tieto povinnosti zároveň predstavujú samostatné hmotnoprávne nároky, ktorých splnenie môže byť predmetom súdneho konania buď spoločne, alebo jednotlivo.

12. V súvislosti s určením výšky náhrady trov konania za nesplnenie povinnosti previesť zostatok majetku vlastníkov na účtoch v banke na nový účet domu zriadený novým správcom alebo novým spoločenstvom treba poukázať na § 8a ods. 3 zákona o vlastníctve bytov, podľa ktorého dňom skončenia správy domu prechádzajú všetky práva a povinnosti vyplývajúce zo zmlúv, ktoré súvisia so správou domu, na nového správcu alebo na spoločenstvo. V zmysle tohto ustanovenia tak priamo zo zákona dochádza k prechodu všetkých práv a povinností z predchádzajúceho správcu alebo spoločenstva na nového správcu alebo spoločenstvo. Podľa § 7b ods. 4 zákona o vlastníctve bytov majiteľom účtu domu zriadeného spoločenstvom v banke sú vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome. Spoločenstvo môže disponovať s finančnými prostriedkami na účte a vykonávať k tomuto účtu práva a povinnosti vkladateľa podľa osobitného zákona o ochrane vkladov.

13. Ustanovenie § 8a ods. 3 bolo do zákona o vlastníctve bytov zavedené zákonom č. 70/2010 Z. z., ktoré predchádzalo § 9 ods. 6, ktorý bol do zákona o vlastníctve bytov doplnený zákonom č. 283/2018 Z. z. Znenie § 8a ods. 3 v spojení s § 9 ods. 6 zákona o vlastníctve bytov môže navodzovať dojem nadbytočnosti povinností uložených v § 9 ods. 6 zákona o vlastníctve bytov, keďže ak k zmene výkonu správy dochádza priamo zo zákona, novému správcovi alebo novému spoločenstvu by malo postačovať preukázať len právny titul k výkonu ich správy v dome. Novelizácia zákona o vlastníctve bytov, prostredníctvom ktorej boli doplnené ustanovenia § 9 ods. 6, svedčí o tom, že všeobecný prechod správy podľa § 8a ods. 3 bolo potrebné doplniť o deklaratórny výpočet najdôležitejších povinností súvisiacich s prechodom správy.

14. Keďže účelom § 8a ods. 3 zákona o vlastníctve bytov je zabezpečiť čo najväčšiu ochranu práv a právom chránených záujmov vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome v procese zmeny správcu alebo spoločenstva, uloženie povinností podľa § 9 ods. 6 zákona o vlastníctve bytov predstavuje záruku pre prípad nečinnosti alebo neposkytnutia súčinnosti pôvodným správcom. V tomto kontexte tak § 9 ods. 6 zákona o vlastníctve bytov zvyšuje ochranu vlastníkov bytov a nebytových priestorov a nie je možné ho vnímať ako rozporný s § 8a ods. 3 zákona o vlastníctve bytov (Valachovič, M., Grausová, K. a Cirák, J. Zákon o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2023, s. 876).

15. Podľa § 8a ods. 4 druhej vety zákona o vlastníctve bytov ak správca najneskôr v deň skončenia správy neprevedie zostatok finančných prostriedkov na účte domu v banke na účet založený novým

správcom alebo spoločenstvom, je povinný zaplatiť na účet domu založený novým správcom alebo spoločenstvom úroky z omeškania. Z tohto ustanovenia možno vyvodiť, že povinnosť previesť zostatok finančných prostriedkov predstavuje peniazmi oceniteľné právo. To platí o to viac, že v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia bolo zistené, že sťažovateľ nerešpektoval zánik ním vykonávanej správy, čím znemožnil zabezpečenie výkonu riadnej správy bytového domu žalobcom. Keďže sťažovateľovi boli uložené povinnosti v zmysle § 9 ods. 6 zákona o vlastníctve bytov ako následok neodovzdania správy novému správcovi, pričom súčasne povinnosť previesť zostatok finančných prostriedkov predstavuje peniazmi oceniteľnú povinnosť, nemožno považovať za mylný názor mestského súdu, ktorý určil základnú sadzbu tarifnej odmeny zo sumy predstavujúcej zostatok finančných prostriedkov vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome. Z pohľadu určenia základnej sadzby tarifnej hodnoty je nerozhodné, že tieto finančné prostriedky nepatria sťažovateľovi, keďže určenie základnej sadzby tarifnej hodnoty nie je viazané na hmotnoprávny vzťah strán konania, ale na predmet konania. Rovnako nie je podstatné, či nariadené neodkladné opatrenie bolo rozhodnutím vo veci samej, alebo rozhodnutím konzumujúcim vec samu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. februára 2025

Robert Šorl
predseda senátu